

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Евгения Николова Коцева,

назначена със заповед №2332 от 18.10.2022 г. на ректора на ЮЗУ „Н.Рилски“ за член на научното жури за публичната защита на дисертационния труд на

Даниела Димитрова Атанасова

редовен докторант в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“

на тема: „Водите в Република България и тяхната наказателноправна защита“

за присъждане на образователната и научна степен ДОКТОР в Научна област 3. Социални, стопански и правни науки по Професионално направление 3.6 Право, Научна специалност Наказателно право

1. Обща характеристика на дисертацията

В дисертационния труд е разгледан въпросът за опазването на водите в България от замърсяването и разхищаването им. Изходна точка са водите, като жизнена необходимост за човека и биоразнообразието. Докторантът умело е очертал комплексния характер на обществените отношения, целящи опазването на водите и връзката между тях. Извел е двете основни групи от тях, свързани с количествената и качествената страна на антропогенния натиск. Въз основа на това деление са групирани и анализирани и престъпните състави. Обоснована е формулираната теза, че наказателноправната защита на водите е неефективна и се нуждае от усъвършенстване.

Дисертационният труд е първото цялостно изследване у нас на проблемите, относно наказателноправната защита на водите. Темата надхвърля националните интереси, защото състоянието на пресните води на планетата вече е световен проблем, който е обект на анализ и изследване и от редица международни организации. Тя е интердисциплинарна и сложна и защото предполага определени знания и подготовка не само в областта на правните отрасли наказателно право, гражданско право, конституционно право и административно право, но и обем от знания в областта на екология, хидрология, хидрогеология и др. Темата се усложнява и поради факта, че и позитивната регламентация и нормите за наказателноправната защита на водите не са прецизно формулирани и се нуждаят от редица промени, които авторът обосновава предлага.

За подобно самостоятелно изследване има място в българската правна доктрина. Със своята иновационност трудът е ценен за теорията. Той има и определена практическа стойност за всички институции, които прилагат националните и европейските изисквания за опазване на околната среда и водите.

Дисертационният труд е в обем от 221 стр. Структуриран е в увод, 3 глави, заключение и списък на използваната литература, включващ богата библиография на български и други езици, релевантни международни и европейски актове, съдебна практика - българска и на Съда на ЕС, Интернет източници. Направени са 405 бележки под линия. Това свидетелства за умения за работа с научен апарат.

2. Оценка на научните и практически резултати и приноси в дисертацията

Глава първа „Обща характеристика на водите като природен ресурс и обект на правна защита“ се състои от четири параграфа. В тях последователно и логично са изяснени основните особености, характерни за водите като обект на правна защита. Изведено е значението им за човека и биоразнообразието. Проследено е историческото развитие на правната уредба по опазване на водите в България и е направена обща характеристика на относимото действащо европейско и българско законодателство. Умело интерпретирайки наличните статистически данни, докторантът е извел източниците на антропогенен натиск към които следва да са насочени мерките за опазване на водите. Съпоставяйки ги с наказателноправната им защита, осигурена чрез съставите от НК допълнително е обоснована възприетата в изследването теза.

Втората глава е озаглавена „Обща характеристика на наказателноправните норми, осигуряващи защита на водите в България“. В нея се интерпретират обобщено въпросите за: обществената значимост на престъпленията против водите; законодателният метод на изграждане на уредбата на тези престъпления, част от екологичните престъпления; техният обект, обществената им опасност; обективната страна, субекта и субективната им страна; тяхната наказуемост; системата от наказания и административни санкции. С цел доказване на възприетата теза за неефективност на наказателноправната защита на водите е извършена съпоставка между регистрирани престъпления и административни нарушения, по брой и ефективност на производствата. Докторантът не се ограничава само с коментар, а генерира идеи за подобрения на регулацията.

В глава трета „Състави, чрез които се осъществява наказателноправна защита на водите“ са анализирани конкретните състави, предмет на дисертационния труд. Те са структурирани в **три групи** - наказателноправна защита от замърсяване, наказателноправна защита от разхищаване и наказателноправна защита на водите чрез съставите, предвиждащи екологични вреди за околната среда. Анализът е много задълбочен и кореспондира със съдебната практика.

В заключението в синтезиран вид са изложени най-важните изводи и препоръки. Правилно се сочи, че е необходима цялостна нова законодателна концепция за регламентиране на екологичните престъпления, съобразена с развиващите се обществени отношения и състоянието на околната среда и водните ресурси на България.

Предложението *de lege ferenda* екологичните престъпления да бъдат систематично структурирани в отделна глава е правилно и заслужава подкрепа.

В идеята за криминализиране на общественотоопасното водовземане, което е от спешен порядък, също има резон.

В труда са направени и много други конкретни предложения за промени в НК, които заслужават висока оценка. Формулирани са и предложения за изменения и допълнения в секторното законодателство, което увеличава стойността на труда. Предложенията към законодателя са аргументирани, макар някои от тях да са по-общи.

Спазени са минималните национални изисквания по чл. 26 ЗРАСРБ. По темата на дисертацията има три публикации, които са напълно достатъчни.

Авторефератът коректно отразява основните постановки, залегнали в дисертационния труд. Той е изготвен в съответствие със законовите изисквания за форма и съдържание.

3. Становище относно наличието или липсата на плагиатство

В хода на работата ми като член на научното жури не са постъпили сигнали, аргументирани по съответния законов ред в писмен вид за наличие на плагиатство в представената дисертация и другите трудове на кандидата. И аз като член на научното жури не съм установила елементи на плагиатство и недобросъвестно използване на чужди научни резултати.

4. Бележки и препоръки

Към труда може да се отпрати бележка за обогатяване на фразеологията, но тя не е от съществено значение.

Бих желала да препоръчам на докторанта да издаде дисертационния труд като отделна монография.

5. Заключение

На базата на задълбочените проучвания и направения научен анализ, са постигнати изцяло поставените цели и задачи в дисертационния труд. В дисертацията се съдържат достатъчно теоретични обобщения, изводи и идеи, представляващи принос с научен и приложен характер, които обогатяват наказателноправната теория. Затова считам, че представеният труд покрива изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Н. Рилски“ относно присъждане на ОНС „Доктор“.

*Давам на дисертационния труд на докторант Даниела Димитрова Атанасова положителна оценка и считам, че следва да ѝ бъде присъдена образователната и научната степен **ДОКТОР** по професионално направление 3.6 **Право /Наказателно право/**.*

07.11.2022 г.

Подпис:

Проф. д-р Евгения Коцева

OPINION

by Prof. Dr. Evgenia Nikolova Kotseva,

*appointed by order of the Rector of the South-West University "N. Rilski" № №2332
from 18.10.2022 as a member of the scientific jury for the public defence of the thesis of*

Daniela Dimitrova Atanasova

full-time doctoral student at the Faculty of Law and History of SWU "N. Rilski"

**on the topic: "WATERS IN THE REPUBLIC OF BULGARIA AND THEIR
CRIMINAL LAW PROTECTION"**

**For acquiring the educational and scientific degree DOCTOR in the Scientific
field 3. Social, economic and legal sciences in Professional field 3.6 Law, scientific
speciality Criminal law**

1. General characteristics of the dissertation

The dissertation addresses the issue of water protection in Bulgaria from pollution and wastage. The starting point is water as a vital necessity for humans and biodiversity. The doctoral candidate has skilfully outlined the complex nature of social relations aimed at water protection and the relationship between them. She has brought out the two main groups of them related to the quantitative and qualitative side of anthropogenic pressure. On the basis of this division the criminal constituents have been grouped and analysed. The formulated thesis that criminal law protection of water is ineffective and needs improvement is justified.

The dissertation is the first comprehensive study in our country of the problems concerning the criminal protection of water. The topic transcends national interests, because the state of the planet's fresh waters is now a global problem that is also the subject of analysis and research by a number of international organisations. It is interdisciplinary and complex also because it presupposes certain knowledge and expertise not only in the legal branches of criminal law, civil law, constitutional law and administrative law, but also a body of knowledge in the fields of ecology, hydrology, hydrogeology, etc. The topic is also complicated by the fact that both the positive regulation and the norms of criminal water protection are not precisely formulated and need a number of changes, which the author justifiably proposes.

There is a place for such an independent study in the Bulgarian legal doctrine. With its innovativeness the work is valuable for theory. It also has a certain practical value for all institutions implementing national and European requirements for environmental and water protection.

The dissertation has a length of 221 pages. It is structured in an introduction, 3 chapters, a conclusion and a list of the literature used, including a rich bibliography in Bulgarian and other languages, relevant international and European acts, case law - Bulgarian and of the EU Court of Justice, Internet sources. There are 405 footnotes. This is evidence of skills in working with scientific apparatus.

2.Evaluation of the scientific and practical results and contributions to the dissertation

Chapter one "General characteristics of water as a natural resource and an object of legal protection" consists of four paragraphs. In them the main features characteristic for water as an object of legal protection are consistently and logically clarified. Their importance for humanity and biodiversity is outlined. The historical development of the legal framework for water protection in Bulgaria is traced and a general description of the relevant European and Bulgarian legislation is given. Skilfully interpreting the available statistical data, the PhD student has identified the sources of anthropogenic pressure to which water protection measures should be directed. By comparing them with the criminal law protection provided by the Criminal Code, the thesis adopted in the study is further justified.

The second chapter is entitled "General characteristics of the criminal law norms ensuring water protection in Bulgaria". It interprets in a summarized way the issues of: the social significance of water crimes; the legislative method of building the regulation of these crimes, part of environmental crimes; their object, their social danger; their objective side, subject and subjective side; their punishability; the system of punishments and administrative sanctions. In order to prove the accepted thesis on the ineffectiveness of the criminal protection of water, a comparison is made between registered crimes and administrative offences, by the number and effectiveness of proceedings. The PhD student does not limit himself to commentary, but generates ideas for improvements to the regulation.

In Chapter Three „Constituents of a crime through which criminal water protection is implemented", the specific constituents that are the subject of the thesis are analysed. These are structured into three groups - criminal law protection from pollution, criminal law protection from wastage and criminal law protection of water through the constituents providing for environmental damage. The analysis is very thorough and corresponds to the case law.

The most important conclusions and recommendations are set out in a synthesised form in the **conclusion**. It is rightly pointed out that there is a need for a comprehensive new legislative concept to regulate environmental crimes, in line with the evolving social relations and the state of the environment and water resources in Bulgaria.

The de lege ferenda proposal to systematically structure environmental crimes in a separate chapter is correct and deserves support.

The idea of criminalising public water intake, which is an urgent matter, also makes sense.

Many other specific proposals for changes to the Criminal Code are also made in the work and are to be commended. Proposals for amendments to sectoral legislation are also formulated, which increases the value of the work. The proposals to the legislator are reasoned, although some of them are more general.

The minimum national requirements under Article 2b of the *Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act* have been met. There are three publications on the topic of the thesis, which are sufficient.

The author's abstract correctly reflects the main points of the dissertation. It has been prepared in accordance with the legal requirements for form and content.

3. Opinion on the presence or absence of plagiarism

In the course of my work as a member of the scientific jury, I have not received any signals, substantiated according to the relevant legal procedure in writing, about the presence of plagiarism in the submitted dissertation and other works of the candidate. And I, as a member of the scientific jury, have not found any elements of plagiarism and dishonest use of others' scientific results.

4. Comments and recommendations

A remark on enrichment of phraseology can be addressed to the work, but it is not essential.

I would like to recommend the PhD student to publish the thesis as a separate monograph.

5. Conclusion

On the basis of the thorough research and the scientific analysis, the aims and objectives of the dissertation have been fully achieved. The dissertation contains sufficient theoretical generalizations, conclusions and ideas, representing a contribution of scientific and applied nature, which enrich criminal law theory. Therefore, I find that the presented work meets the requirements of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act, the Regulations for its implementation and the Internal Rules for the development of the academic staff of SWU "N. Rilski" concerning the award of the PhD degree.

I give the dissertation work of doctoral student Daniela Dimitrova Atanasova a positive evaluation and I consider that she should be awarded the educational and scientific degree of DOCTOR in the professional field 3.6 Law /Criminal Law/.

07.11.2022

Signature:

Prof. Dr. Evgenia Kotseva